

Damian Guzek

Media katolickie w polskim systemie medialnym

wydawnictwo
adam marszałek

Recenzenci:

dr hab. prof. UKSW Monika Marta Przybysz

dr hab. Magdalena Szpunar

Redaktor:

Daniel Kawa

Redaktor techniczny:

Robert Kaniewski, www.skladamy.pl

Korekta:

Karolina Targus

Projekt okładki:

Krzysztof Galus

Na okładce wykorzystano mapę z serwisu www.freepik.com, autor: Panceroła

© Copyright by Wydawnictwo Adam Marszałek

Toruń 2016

ISBN 978-8019-452-6

Książka dofinansowana przez Uniwersytet Śląski w Katowicach

Wydawnictwo prowadzi sprzedaż wysyłkową,
tel./faks 56 648 50 70, e-mail: marketing@marszalek.com.pl

Wydawnictwo Adam Marszałek, ul. Lubicka 44, 87-100 Toruń,
tel./faks 56 660 81 60, www.marszalek.com.pl, e-mail: info@marszalek.com.pl
Drukarnia nr 1, ul. Rydygiera 12a, 87-100 Toruń, tel. 56 659 98 96

Wszystkie środki przekazu są aktywnymi
metaforami, jeśli chodzi o ich moc
transponowania doświadczenia na nowe formy¹.

Moim Rodzicom i Bratu

---

¹M. McLuhan, *Zrozumieć media*, tłum. N. Szczucka, Warszawa 2004, s. 101.

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI.....	5
------------------	---

WSTĘP	7
-------------	---

Rozdział I

Teoretyczne podstawy badań nad mediami katolickimi w ramach systemu medialnego.....	11
1.1. Systematyzacja definicji systemu medialnego	12
1.2. Systematyzacja definicji mediów katolickich.....	21
1.3. Założenia katolickiej doktryny medialnej.....	28
1.4. Struktura mediów na tle pojęć „system medialny” oraz „media katolickie”	41

Rozdział II

Zarys polskiego systemu medialnego	45
2.1. Uwarunkowania prawno-polityczne funkcjonowania mediów periodycznych	45
2.2. Rozwój skoncentrowanej struktury systemu medialnego w Polsce.....	58
2.3. Koncentracja prasy periodycznej	65
2.4. Media audiowizualne jako element stabilizujący koncentrację	87
2.5. Udział nowych mediów w koncentracji systemu medialnego.....	98
2.6. Modelowe ujęcie korporacyjnej koncentracji systemu medialnego.....	105

Rozdział III

Rozwój i ukształtowanie struktury mediów katolickich w Polsce	111
3.1. Uwarunkowania systemu medialnego a funkcjonowanie mediów katolickich w latach 1989–1999	111
3.2. Petryfikacja struktury mediów katolickich po 1999 r.	122
3.3. Analiza struktury mediów katolickich – procedura badawcza	127
3.4. Kluczowe elementy struktury przestrzennej katolickiej prasy periodycznej	130
3.5. Kompozycja struktury własności katolickiej radiofonii.....	145
3.6. Struktura mediów katolickich w warunkach cyfrowej rewolucji.....	156

Rozdział IV

Media katolickie w ramach polskiego systemu medialnego	163
4.1. Kompozycja układu przestrzennego prasy katolickiej w Polsce	163
4.2. Katolicka radiofonia i telewizja w układzie strukturalno-przestrzennym	176
4.3. Media katolickie w ramach komunikacji lokalnej	191
4.4. Media katolickie w regionalnej komunikacji medialnej	202
4.5. Media katolickie w komunikacji medialnej na poziomie ogólnokrajowym.....	217
Podsumowanie.....	227
Bibliografia.....	235
Aneks	251
Katalog mediów katolickich w polskim systemie medialnym	279
Streszczenie	359
Summary.....	361
Indeks nazwisk.....	363

WSTĘP

Odległość w linii prostej między Warszawą a Siedlcami wynosi zaledwie 87 km. Tymczasem w przestrzeni radiowej wokół Siedlec funkcjonuje tylko jedna rozgłośnia lokalna – Katolickie Radio Podlasie. Spośród pierwszej piątki tygodników o najwyższej pozycji prasowo-wydawniczej tylko katolickie pismo społeczno-kulturalne „Gość Niedzielny” redagowane jest poza Warszawą. Natomiast jedynym w strukturze komercyjnej telewizji kanałem ogólnokrajowym w pełni należącym do polskiego kapitału jest TV Trwam¹. Wspomniane przykłady ilustrują problematykę niniejszej książki, jaką jest charakterystyczna dla mediów katolickich w Polsce strukturalna różnorodność.

Chociaż w naukowych opracowaniach z zakresu mediów w Polsce poświęcono sporo miejsca na analizę katolickich środków przekazu, problematyka ich struktury oraz jej roli w systemie medialnym nie była podejmowana. Tymczasem okres dwudziestu pięciu lat od rozpoczęcia transformacji ustrojowej wyraźnie wskazuje, że specyfika mediów katolickich sprowadza się nie tylko do ich zawartości i własnej doktryny, lecz również specyficznej struktury.

Dotychczasowa literatura przedmiotu z zakresu mediów katolickich obejmuje prace reprezentowane przez różne podejścia teoretyczne. Na szczególną uwagę zasługują pozycje Franciszka Adamskiego², Jana Chrapka³ oraz nowsze opracowania autorstwa Katarzyny Pokornej-Ignatowicz⁴. Nie sposób pominąć pracy zbiorowej na temat mediów wyznaniowych, z artykułami Mariana Gieruli oraz Tomasza Mielczarka⁵, a także opracowań Michała Drożdża na temat personalistycznego ujęcia etyki mediów czy katolickiej radiofonii⁶. W pracach tych rozpatrywano problematykę mediów katolickich głównie na trzy sposoby:

- analiza mediów katolickich w doktrynie Kościoła katolickiego;

---

¹ Stan z 31.12.2013.

² *Kościół a kultura masowa*, pod red. F. Adamskiego, Kraków 1984.

³ *Kościół a środki społecznego przekazu*, pod red. J. Chrapka, Warszawa 1990.

⁴ K. Pokorna-Ignatowicz, *Kościół w świecie mediów. Historia – dokumenty – dylematy*, Kraków 2002.

⁵ M. Gierula, *Prasa parafialna jako typ prasy lokalnej*, [w:] *Media wyznaniowe w Polsce 1989–2004*, pod red. E. Kossewskiej, J. Adamowskiego, Warszawa 2004; T. Mielczarek, *Prasa Kościoła katolickiego w Polsce w latach 1989–2004*, [w:] *Media wyznaniowe...*

⁶ M. Drożdż, *Osoba i media. Personalistyczny paradygmat etyki mediów*, Tarnów 2005; tenże, *Radio Plus Dobra Nowina. Struktura, program, perspektywy*, Warszawa 2006.

- analiza wybranych segmentów mediów katolickich (np. prasy katolickiej) lub konkretnych katolickich środków przekazu (np. Radia Maryja);
- analiza funkcji pełnionych przez media katolickie.

Nieliczne monografie podejmowały tematykę w perspektywie systemowej. Ich podstawowym mankamentem był jednak brak odpowiedzi na pytanie: czy media katolickie charakteryzuje podobieństwo, czy odrębność wobec reszty mediów w Polsce? Co więcej, nacisk kładziony na funkcje, jakie mają pełnić media katolickie, odsunął na bok kwestię ich występowania w ramach określonej przestrzeni medialnej. Naprzeciw tym problemom wychodzi ni-niejsza publikacja.

Polska należy do nielicznej grupy krajów europejskich, w których media katolickie posiadają mocno utrwaloną pozycję społeczną. Większe znaczenie mediów katolickich widoczne jest tylko w systemie medialnym Malty oraz w Państwie Watykańskim. Wśród badaczy brakuje jednak zgody na temat pozycji tych mediów w polskim systemie medialnym. Tymczasem przytoczone przypadki „Gościa Niedzielnego”, Katolickiego Radia Podlasie oraz TV Trwam wskazują na określony potencjał strukturalny mediów katolickich.

Autor oddaje do rąk czytelników monografię w, której przybliży strukturę mediów katolickich w aspekcie jej przynależności do systemu medialnego po 1989 r. W wyniku podjętych analiz stawia tezę, że media katolickie to swoistego rodzaju podsystem, który odróżnia się swoją koncentryczną strukturą od dominujących skoncentrowanych struktur medialnych utrwalanych w Polsce po 1989 r. Aby zrozumieć różnice między koncentracją a koncentrycznością wylicza procesy kształtujące system medialny w ostatnich dwudziestu pięciu latach. Wskazuje też, jak w tej specyficznej całości odnalazły się media katolickie, oparte na dualnej powinności: względem społeczeństwa oraz względem Kościoła.

Autor oparł książkę na teorii systemowej w analizie zjawisk komunikacji za-pośredniczonej. Kluczowa dla tego stanowiska teoretycznego kategoria systemu medialnego pozwoliła mu zrekonstruować kształt mediów w Polsce, co następnie posłużyło za punkt odniesienia dla badania mediów katolickich. W decydujących analizach struktur mediów katolickich autor powiązał perspektywę systemową z podejściem przestrzenno-strukturalnym. Traktuje ono obszar Polski jako ogólnokrajową przestrzeń medialną złożoną z określonych regionalnych przestrzeni medialnych, w ramach których wyraża się określona struktura.

Książka łączy perspektywę medioznawczą z wybranymi wątkami z obszaru teologii praktycznej, katolickiej nauki społecznej oraz prawa kanonicznego. Opiera się na kilku metodach. Pierwszą jest analiza aktów prawa polskiego oraz dokumentów administracyjnych związanych z procesem koncesjonowania radia i telewizji. Po niej następuje analiza dokumentów Kościoła katolickiego na temat mediów, przeprowadzona w oparciu o wypracowane w obrębie teologii kryteria

ważności poszczególnych aktów. Inna jest bowiem ranga prawna dokumentów soborowych, a inna wypowiedzi audiencyjnych papieży.

Część empiryczna opiera się na kwestionariuszowym badaniu struktury mediów katolickich, uwzględniającym wszystkie zidentyfikowane media katolickie z wyłączeniem druków urzędowych i czasopism naukowych. Ostateczna liczba zwrotów wyniosła 21,7% spośród wszystkich segmentów mediów⁷. Brakujące dane uzupełniono techniką wywiadu telefonicznego. Następnie zebraną całość porównano z materiałem uzyskanym za pomocą niestrukturalizowanej analizy źródeł zastanych, w tym szczególnie wybranych katalogów prasy periodycznej z lat 90.

Książka składa się z dwóch części. Pierwsza o charakterze teoretycznym przybliża zjawisko systemu medialnego oraz mediów katolickich w Polsce. Zawiera przegląd literatury, stan badań oraz koncepcji dotyczących omawianych problemów. Druga część jest relacją z przeprowadzonych badań nad strukturą mediów katolickich, zakończoną odpowiednimi wnioskami.

Całość rozpoczyna rozdział definicyjny, który prezentuje przegląd stanowisk oraz przyjęte rozstrzygnięcia rozumienia „systemu medialnego”, „mediów katolickich” oraz „struktury mediów”. Analizie towarzyszy prezentacja miejsca systemu medialnego w systemie politycznym oraz artykulacja podstawowych założeń katolickiej doktryny medialnej.

Rozdział drugi koncentruje się na opisie systemu medialnego w Polsce z perspektywy procesów koncentracyjnych. W ujęciu historyczno-problemowym autor przedstawia proces utrwalania się logiki koncentracji w systemie medialnym realnego socjalizmu oraz w warunkach państwa demokratycznego. Następnie prezentuje w kluczu systemowym poszczególne segmenty mediów. Całość sprowadza do modelu koncentracji władzy komunikacji, który przyjmuje również za punkt odniesienia w analizach mediów katolickich.

W rozdziale trzecim publikacji podjęty zostaje problem rozwoju i kształtu struktury mediów katolickich. Rozpoczyna go historyczno-problemowym ujęciem dynamiki struktur mediów katolickich po 1989 r., które stanowi pomost między częścią teoretyczną i empiryczną. W tej części wyjaśnia też metodologię i zakres badania, po czym przechodzi do analiza struktury własności mediów katolickich w oparciu o zebrane dane.

Natomiast rozdział czwarty stanowi analizę miejsca struktury mediów katolickich w polskim systemie medialnym oraz prezentację układu przestrzenno-strukturalnego poszczególnych segmentów mediów katolickich, a następnie miejsca tych mediów na poziomie lokalnym, regionalnym i ogólnokrajowym systemu. Na końcu ma miejsce porównanie struktury koncentrycznych mediów katolickich z modelem koncentracji władzy komunikacji w Polsce.

⁷ Prasa parafialna ustalona w liczbie 453 tytułów została potraktowana osobno.

Streszczenie

Media katolickie w polskim systemie medialnym

Słowa kluczowe:

media katolickie, polski system medialny, struktura mediów, katolicka doktryna medialna, koncentracja mediów, koncentryczność mediów

Streszczenie

Monografia stanowi próbę systemowego ujęcia mediów katolickich w Polsce w oparciu o kategorię struktury mediów. Dwadzieścia pięć lat od rozpoczęciu transformacji ustrojowej media katolickie w naszym kraju wyróżniają się bowiem nie tylko specyficzną zawartością i własną doktryną, lecz również określoną strukturą. Celem książki jest zatem odpowiedź na pytanie: Czy struktura mediów katolickich charakteryzuje się wyraźną odrębnością od reszty mediów w Polsce?

W oparciu o kwestionariuszowe badania mediów katolickich wsparte techniką wywiadu telefonicznego oraz dane zastane autor przeprowadza analizę strukturalno-przestrzenną mediów katolickich na tle całego systemu medialnego. Na jej podstawie udowadnia, że na lokalnym, regionalnym oraz ogólnokrajowym poziomie systemu media katolickie uzupełniają media świeckie. Ponadto wskazuje na jakość systemową mediów katolickich, wynikającą z kształtu ich struktury. System medialny jest bowiem skoncentrowany wokół ośrodka stołecznego, w którym mają siedzibę główni dysponenti mediów. Tymczasem media katolickie są koncentryczne – skupiają się w sześciu głównych ośrodkach (Częstochowie, Katowicach, Krakowie, Poznaniu, Toruniu, Warszawie), których naczelne tytuły stanowią punkty odniesienia dla reszty mediów.

Publikację rozpoczyna rozdział definicyjny, który prezentuje przegląd stanowisk oraz przyjęte rozstrzygnięcia terminologiczne „systemu medialnego”, „mediów katolickich” oraz „struktury mediów”. Analizie towarzyszy prezentacja miejsca systemu medialnego w systemie politycznym oraz artykulacja podstawowych założeń kościelnej doktryny medialnej.

Rozdział drugi książki jest opisem systemu medialnego z perspektywy procesów koncentracyjnych. W ujęciu historyczno-problemowym zostaje przedstawiona logika utrwalania się centralizacji w systemie medialnym realnego socjalizmu oraz koncentracji w warunkach państwa demokratycznego. Następnie autor prezentuje poszczególne segmenty mediów i sprowadza całość do modelu koncentracji władzy komunikacji, który stanowi punkt odniesienia do analiz mediów katolickich.

Rozdział trzeci dotyczy rozwoju i kształtu struktury mediów katolickich. Rozpoczyna go historyczno-problemowe uchwycenie dynamiki struktur mediów katolickich po 1989 r., które stanowi pomost między częścią teoretyczną i empiryczną. W tej części publikacji zostaje wyjaśniona metodologia badania oraz jego zakres, po czym następuje analiza struktury własności mediów katolickich w oparciu o zebrane przez autora dane empiryczne.

Rozdział czwarty stanowi analizę miejsca struktury mediów katolickich w polskim systemie medialnym oraz prezentację układu przestrzenno-strukturalnego poszczególnych segmentów mediów katolickich, a następnie miejsca tych mediów na poziomie lokalnym, regionalnym i ogólnokrajowym systemu. Po tym ma miejsce porównanie struktury mediów katolickich z modelem koncentracji władzy komunikacji w Polsce.

Monografię kończy *Katalog mediów katolickich w polskim systemie medialnym w 2013 r.*, który składa się z 644 tytułów prasy, radia, telewizji oraz mediów w środowisku sieciowym.

Summary

Catholic media in Polish media system

Keywords:

Catholic media, Polish media system, media structure, Catholic media doctrine, media concentration, media concentricity

Summary

The monograph is an attempt to systemic approach of the Catholic media in Poland based on the category of the media structure. Twenty-five years from the beginning of political transformation in our country Catholic media stand out not only due to their specific content and own doctrine, but also their specific structure. The aim of the book is, therefore, to answer the question: Does the structure of the Catholic media characterize in a distinct separateness from the rest of the media in Poland?

Based on the questionnaire survey of the Catholic media supported by telephone interviews and existing data, the author performs the structural and spatial analysis of Catholic media against the entire media system. On its basis the author proves that the Catholic media complement secular ones on the local, regional and national level of the system. Furthermore, he indicates the systemic quality of the Catholic media resulting from the shape of their structure. The media system is in fact concentrated around the capital center, where the major media disposers are established. Meanwhile, the Catholic media are concentric – they are concentrated in six major centers (Częstochowa, Katowice, Kraków, Poznań, Toruń, Warsaw), whose chief titles are the reference points for the rest of the media.

The publication begins with a definitional chapter, which presents an overview of positions and adopted decision terminology of “a media system”, “Catholic media” and “media structure”. The analysis is accompanied by a presentation of the place of the media system in the political system and the articulation of the basic principles of church media doctrine.

The second chapter of the book is the description of the media system from the perspective of the concentration processes. In historical and problematic terms the logic of perpetuating centralization in the media system of real socialism and media concentration in a democratic state is presented. Then, the author presents particular segments of the media and brings the whole to the model of concentration of power of communication, which is the baseline for the analysis of Catholic media.

The third chapter concerns the development and shape of the Catholic media structure. It begins with a historical and problem capturing of the dynamics of the Catholic media structures after 1989, which provides a bridge between the theoretical and empirical parts. In this part of the publication the methodology of the study and its scope is explained, followed by the analysis of the ownership structure of the Catholic media based on the collected empirical data.

The fourth chapter analyzes the place of the Catholic media structure in Polish media system and the presentation of spatial and structural arrangement of individual segments of the Catholic media, and further the place of these media at the local, regional and national level of the system. After that, there is a comparison of the structure of the Catholic media with the model of concentration of power of communication in Poland.

The monograph ends with *the Catalogue of the Catholic media in the Polish media system in 2013*, which consists of 644 titles of newspapers, radio, television and the network media.

Indeks nazwisk

Kursywą numery stron, na których hasła występują w przypisach. Indeks nie obejmuje aneksu i katalogu mediów katolickich w polskim systemie medialnym

- Adamowski Janusz W. 7, 14, 15, 19, 45, 51, 55, 91
Adamski Andrzej 98
Adamski Franciszek 7, 33
Almond Gabriel 13
Amsterdamski Piotr 107
Anderson Peter J. 103
Arendt Hanna 159
Arystoteles 34
Augustyn św. 35
Babbie Earl 128
Bachmann Klaus 105
Baczyński Andrzej 103
Bajka Zbigniew 77, 79, 80, 89, 93
Bańko Mirosław 12
Baran Stanley J. 12
Barge J. Kevin 31
Barta Janusz 49
Batorski Dominik 98
Bauer Zbigniew 18, 89, 93, 101
Bendyk Edwin 101
Benedykt XVI 11, 36, 37, 38
Benkler Ychai 100
Berman Jakub 59, 61
Bertalanffy Ludwig von 12
Betkiewicz Witold 128
Bielczyński Jan 92, 94
Błaszczak Mateusz 43
Bobola Andrzej 201
Bobrowska Ewa 124
Bojarski Jerzy J. 118, 127, 132, 133, 134, 135, 136, 139, 193
Borkowska Anna 56
Borkowski Igor 105
Borowik Bogdan 74
Borowik Irena 120
Briggs Asa 99
Brzozowska-Brywczyńska Maja 101
Bucholc Marta 19
Burdziej Stanisław 121, 124
Burke Peter 99
Bychawska-Siniarska Dominika 96
Campbell Heidi A. 11
Casanova José 120, 121
Castells Manuel 99, 107
Chmaj Marek 13
Chodorska Jolanta 115
Chorążki Wojciech 127
Chrapek Jan 7, 22, 114, 115, 116, 117, 118, 131, 145, 148, 150, 177
Chruściak Ryszard 51
Chudziński Edward 18, 23, 89, 93
Ciborska Elżbieta 24
Ciećwierz Mieczysław 61
Cira Katarzyna 77, 78, 79
Coleman James 13
Coriden James A. 39, 40
Creswell John W. 128
Curran James 36, 101
Cypryjański Piotr 101
Czaczkowska Ewa K. 124
Czaja Andrzej 30
Czyszowski Piotr 56
Dagron Alfonso Gumucio 25
Dahl Robert 13
Dahlberg Lincoln 100
Dalach Adam 27
Dayan Daniel 35
Dąbrowska-Cendrowska Olga 74, 102
Deutsch Karl 13
Dijk Jan van 43
Dobek-Ostrowska Bogusława 12, 13, 14, 15, 16, 20, 24, 45, 52, 54, 55, 56, 57, 106, 232
Dobosz Izabela 74
Domański Henryk 41
Dominick Joseph R. 128
Drabik Lidia 65
Drożdż Michał 7, 22, 27, 103, 117, 233
Drygalski Jerzy 46
Dubisz Stanisław 12
Dudek Patrycja 50
Dudek Wiesław 89
Dwornik Bartłomiej 104

- Dyczewski Leon 22, 34, 55
 Dzidek Tadeusz 31
 Dziaki Sylwester 23, 84, 127
 Dziwisz Stanisław 144
 Easton David 13
 Ficek Jan Alojzy 198
 Fidler Roger 111
 Filas Ryszard 64
 Filiciak Mirosław 101
 Fiut Ignacy S. 157
 Flasiński Krzysztof 104
 Foley John P. 22
 Fuller Linda K. 25
 Furman Wojciech 46, 57, 92
 Gadomski Wojciech 56
 Gajlewicz Katarzyna 51
 Gancarczyk Marek 124, 125, 140, 153, 160
 Gasper Waldemar 117
 Gierula Marian 7, 14, 25, 47, 48, 64, 71, 78, 80, 89, 93, 115, 120, 191, 193, 198
 Gilewicz Joanna 128
 Glemp Józef 119
 Glogier Marek 23, 111
 Głowacki Michał 54, 92
 Głódź Sławoj L. 149
 Goban-Klas Tomasz 28, 33, 58, 59, 61, 101, 103, 106
 Golka Bartłomiej 14, 15
 Gowin Jarosław 120
 Góral Jan 27
 Grabowska Mirosława 121, 123
 Grabowski Rafał D. 33
 Graczyk Roman 112
 Grajewski Andrzej 113, 119, 230
 Graszewicz Marek 52, 101
 Green Thomas J. 39, 40
 Grinberg Daniel 107
 Grobler Adam 105
 Grzegorz XVI 29
 Grzelewska Danuta 58
 Grzonka Bernard 80, 93, 193
 Gurevitch Michael 36
 Guzek Damian 18, 124, 130
 Gzella Alojzy L. 118, 127, 132, 133, 134, 135, 136, 139, 167, 193
 Habermas Jürgen 16
 Habielski Rafał 62
 Habryń Marcin 118
 Hajdarowicz Grzegorz 76
 Hallin Daniel C. 18, 46, 54
 Hałas Elżbieta 41
 Hampel Karolina 63
 Hawes Leonard C. 103
 Heath Anthony 121
 Hegel Georg W.F. 32
 Heintschel Donald E. 39, 40
 Hemperek Piotr 39
 Hersant Robert 76, 79
 Hess Agnieszka 51, 121
 Hickethier Knut 103
 Higgins John W. 25
 Hildebrandt Andrzej 101
 Hofman Iwona 121
 Iłowiecki Maciej 57
 Iwaniec Władysław 157
 Izdebski Piotr 31
 Jabłonowski Marek 55, 91
 Jachimowski Marek 18, 19, 26, 32, 42, 43, 47, 48, 57, 58, 64, 65, 66, 71, 80, 91, 92, 93, 101, 102, 130, 143, 176, 197, 203, 223, 229
 Jakubowicz Karol 21, 55, 91, 92, 102, 103,
 Jan Paweł II św. 11, 22, 30, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 113
 Jankowski Maciej 77
 Jaskiernia Alicja 51
 Jastrzębski Jerzy 101
 Jaśkiewicz Krzysztof R. 115
 Jaworska Aleksandra 31
 Jedliński Jakub 99, 107
 Jenkins Henry 101, 103, 158
 Jezus 36
 Jędrzejewski Stanisław 88, 93, 106
 Kaczmarczyk Michał 63, 87
 Kania Jan 45
 Kania Marcin 122
 Kantyka Jan 93
 Karłowicz Tadeusz 128
 Karnowski Jacek 56
 Karnowski Michał 56
 Kassyk-Rokicka Helena 41
 Katz Elihu 35
 Kawecki Janusz 115
 Kerckhove Derrick de 101
 Kępa-Figura Danuta 121
 Klauza Karol 22, 27
 Klimkiewicz Beata 19, 230
 Kloch Józef 22, 157
 Kłoskowska Antonina 106
 Kobylińska Zdzisława 31, 33
 Kolodzy Janet 102

- Kolakowski Leszek 11
Konieczny Jacek 43
Kopper Gerd G. 47, 54
Korpanty Józef 28
Kosiorowski Zbigniew 98
Kossewska Ewa 7, 45
Kowalczyk Ryszard 78, 91, 94, 117
Kowol Ilza 112, 119
Kozinets Robert V. 101
Kozłowski Ryszard 33
Krajczyński Jan 33
Krawczyk Andrzej 59
Kreft Jan 79
Kropolewski Zdzisław 45
Król Jan 123, 149
Krzemiński Ireneusz 45, 124
Kubiś Adam 31
Kublik Agnieszka 56
Kunczik Michael 126
Kunz Tomasz 121
Kuś Michał 50
Lasswell Harold 13
Legutko Ryszard 32
Leon XIII 29
Lepa Adam 24, 26, 35, 118, 127, 132, 133, 134, 135, 136, 139
Lesisz Czesław 23
Levinson Paul 98
Lewek Antoni 34
Lewicka Anna 78
Libuszowska-Żółtkowska Maria 34
Lichtenberg Judith 36
Lisowska-Magciarz Małgorzata 88
Lombardi Federico 35
Lorek Marta 18
Loskot Michał 115
Łęcicki Grzegorz 126
Łętowski Maciej 112
Łojek Jerzy 60, 61
Łoziński Jerzy 126
Łukowski Wojciech 126
Mancini Paolo 18, 46, 54
Manovich Lev 101
Marcyński Krzysztof 37, 45
Marczewski Marek 30
Marianiński Janusz 34, 120
Markiewicz Ryszard 49
Marody Mirosława 99
Marszałek-Kawa Joanna 46, 92
Marzoa Ángel 39, 40
Maślanka Julian 23, 84
Matlak Andrzej 49, 52, 53
Mattelart Armand 31
Mazur Marian 12
McLuhan Marshall 3
McQuail Denis 15, 19, 21, 24, 25, 28, 36, 42, 43, 44, 46, 106
Meier Hans 32
Mich Włodzimierz 112
Michalczyk Stanisław 13, 46
Michalski Bogdan 47, 48, 51
Michalski Krzysztof 32, 159
Michnik Adam 46, 56
Mielczarek Tomasz 7, 46, 47, 59, 70, 71, 76, 84, 88, 96, 102, 103, 105, 113, 118, 119, 223
Migasiński Jacek 159
Mikulowski Pomorski Jerzy 28, 31
Mill John S. 33
Miller Marek 30
Minczewska-Przeczek Anna 58
Miras Jorge 39, 40
Miszczak Jacek 153
Mołęda-Zdziech Małgorzata 57
Morreale Shewryn P. 31
Mrozowski Maciej 16, 17, 19, 28, 51
Myszor Jerzy 189
Myśliński Jerzy 47, 60, 61, 92, 116, 123
Nagórny Janusz 22
Nieć Mateusz 28, 29
Nierenberg Bogusław 46, 92
Niewęglowski Wiesław 33
Nowak Ewa 124
Nowak Jakub 27, 103
Nowak Stefan 25
Nowińska Ewa 32
Nycz Kazimierz 117
Olechnicki Krzysztof 12, 43
Olędzki Jerzy 34, 47
Ołdakowski Krzysztof 113, 114
Oniszczyk Zbigniew 14, 18, 43, 45, 57, 66, 102
Parsons Talcot 12
Parzych Katarzyna 116
Pater Mieczysław 196
Paweł VI 27, 34, 36, 37
Pawluś Kamila 99
Peterson Theodore 28, 126
Pié-Ninot Salvador 31
Pisarek Walery 23, 25, 105, 218
Piskala Konrad 123
Piwnicka Anna 103

- Plezia Marian 28
Pludowski Tomasz 54
Podsiad Antoni 32
Pokorna-Ignatowicz Katarzyna 7, 11, 29, 55, 56,
62, 64, 111, 112, 126
Pokrzycka Lidia 74, 77, 79, 112
Pospieszalski Jan 56
Potkaj Tomasz 123
Próchniak Rafał 100
Przeciszewski Marcin 140
Przybył Maria 27
Przybysz Monika 37, 45
Rakoczy Tadeusz 39, 40
Raszka Michał 18
Ratzinger Joseph 31, 38
Reber Arthur S. 32, 41
Reber Emily S. 32, 41
Reroń Tadeusz 22, 31, 34, 35, 36, 37, 38
Ricoeur Paul 159
Riedel Rafał 124
Robak Marek 22, 33
Rodríguez-Ocana Rafael 39, 40
Rott Dariusz 65
Rusiecki Jacek 117
Rutkiewicz Ignacy 47
Rydzik Tadeusz 116, 120, 123, 124, 139, 149,
150, 160
Rymsza Marek 43
Rzepka Krzysztof 150
Sadza Agata 12
Sarnecki Paweł 50, 51
Sartori Giovanni 107
Sasińska-Klas Teresa 51
Sawisz Anna 35
Schliep Katharina 47
Seaton Jane 101
Semka Piotr 56
Seredyn Sławomir 16
Shramm Wilbur 28, 126
Siebert Fred S. 28, 126
Siuda Piotr 11
Školkay Andrej 54
Skowroński Andrzej 63
Skrzydło Wiesław 50
Skubiś Ireneusz 125
Sławińska Teresa 51
Słomkowska Alina 22, 24, 47, 48, 60, 114
Sobczak Jacek 50
Sobol Elżbieta 65
Sokalski Ireneusz 117
Sola Pool Ithiel de 101
Solorz-Żak Zygmunt 96
Sonczyk Wiesław 14, 21, 47
Soukup Paul 22
Sowa Kazimierz 122
Spitzberg Brian H. 31
Sroka Jacek 43
Stabryła Adam 12
Stasiak-Jazurkiewicz Ewa 14, 15
Stasiuk Karina 52
Stawiński Janusz 99
Stefaniak Janusz 112
Stout David A. 11
Strzelecka Małgorzata 45
Strzembosz Maciej 96
Styczkowski Kazimierz 47
Szczucka Natalia 3
Szkoła Elżbieta 121, 123
Szlachta Barbara 32
Szmatka Jacek 42
Szostok Patrycja 48, 202
Szpor Franciszek 112
Szpunar Magdalena 56, 98, 99, 101
Sztafrowski Edward 24
Sztuff Wiktor 106
Sztompka Piotr 31
Szymański Jacek C. 33
Szymański Sebastian 99
Szymik Jerzy 21, 22
Szymona Wiesław 31
Szynol Adam 46, 79
Tabisz Michał 157
Taylor Bridget 121
Tischner Józef 120
Tkocz Stanisław 119, 124, 132, 140, 230
Toffler Alvin 25, 30,
Tomanek Paweł 107
Tomasz św. 34
Torańska Teresa 59
Tóka Gavor 121
Trochimczuk Monika 90, 94, 95, 218
Tysiąc Alicja 125, 231
Urbaniak Paweł 57
Valsangiacomo Bruno 96
Wadowski Dariusz 112
Walendziak Wiesław 116
Walter Mariusz 96
Waniek Danuta 51, 56
Ward Geoff 103
Wejchert Jan 96

-
- Wielopolska-Szymura Mirosława 102
Wierzbicki Alfred 34
Wildstein Bronisław 56
Wimmer Roger D. 128
Władyka Wiesław 58, 60, 61
Włodkowa Zofia 31
Wojtaszczyk Konstanty Adam 13
Wolny-Zmorzyński Kazimierz 46, 92
Woydyłło-Woźniak Ewa 12
Woźny Aleksander 105
Wrońska Marta 57
Wycisło Janusz 196
Wyka Angelika W. 54
Wysocka Olga 121, 122
Zadykowicz Tadeusz 22
Zajac Beata 74
Załęcki Paweł 12
Zaręba Michał 50
Zasępa Tadeusz 33
Zawadzka Maria 98
Zdaniewicz Witold 33
Zieliński Eugeniusz 13
Zieliński Zygmunt 116, 192
Ziemkiewicz Rafał 56
Ziółkowski Marek 12
Zipfel Astrid 126
Znaniński Florian 41
Zuziak Zbigniew 65
Zwiewka-Chwałek Agnieszka 111
Żmigrodzki Marek 13

Damian Guzek – doktor nauk społecznych w zakresie nauk o polityce ze specjalnością nauki o mediach. Adiunkt w Zakładzie Dziennikarstwa Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz Visiting Research Fellow w School of Humanities Keele University (Anglia).

W latach 2015–2018 realizuje grant „Media wobec idei świeckiego państwa” finansowany przez Narodowe Centrum Nauki w ramach programu *Preludium*. Od lutego 2013 r. jest przedstawicielem młodych badaczy w Grupie Roboczej Media i Religia przy European Communication Research and Education Association (ECREA).

Jest współautorem monografii *Medialna abdykacja* (2015) oraz autorem i współautorem ponad 20 publikacji naukowych z zakresu mediów, religii i polityki publikowanych m.in. w „Journalism Studies”, „Online – Heidelberg Journal of Religions on the Internet”, „Romanian Journal of Journalism and Communication”. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół systemowego ujęcia mediów religijnych, religii w mediach tradycyjnych i internecie oraz medialnych reprezentacji konfliktów.

ISBN 978-83-8019-452-6

9 788380 194526

wydawnictwo
adam
marszałek

